

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

Затверджую
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Іврілюк С. В. *С.В.Іврілюк*

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№8916102019

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
РОДИННА ПЕДАГОГІКА ТА
МЕТОДИКА СПІВПРАЦІ ЗДО З РОДИНАМИ

підготовки бакалавра
спеціальності 012 Дошкільна освіта
освітньої програми (спеціалізації) 012 Дошкільна освіта

Програма навчальної дисципліни «Родинна педагогіка та методика співпраці ЗДО з родинними» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньою програмою 012 Дошкільна освіта

Розробник: Алендарь Н. І., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Рецензент: Мартинюк Т. А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 2 від 12.09.2019 р.

Завідувач кафедри: _____ (Семенов О.С.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

протокол № 1 від 18.09.2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Антонюк В. З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1
(денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 освіта, 012 Дошкільна світа, 012 Дошкільна світа підготовки бакалавра	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 4
		Семестр <u>7-ий</u>
		Лекції <u>22 год.</u>
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) <u>24 год.</u> Лабораторні ___ год. Індивідуальні ___ год.
		Самостійна робота <u>94 год.</u>
		Консультації <u>10 год.</u>
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Сучасний стан суспільства, модернізація дошкільної освіти спонукає до інтеграції двох соціальних інститутів – сім'ї та закладу дошкільної освіти – у вихованні підростаючого покоління. Особливий акцент ставиться на активізації участі батьків у освітньо-виховному процесі та узгодженні позицій педагогів і батьків.

Навчальна дисципліна «Родинна педагогіка та методика співпраці ЗДО з родинами» спрямований на розвиток у студентів професійного інтересу до питань та проблем виховання дитини дошкільного віку в сім'ї, усвідомлення важливості та необхідності для формування особистості дитини повноцінної родини, яку об'єднує почуття любові та довіри. Передбачено вивчення психолого-педагогічних основ сімейного виховання, тенденцій виховання дитини в сім'ї, місця й ролі матері та батька у виховному потенціалі сім'ї, урахування ціннісних орієнтацій сім'ї та національних традицій сім'ї.

Викладання даної дисципліни є актуальною проблемою, що потребує постійних творчих пошуків та постійно залишається в центрі уваги. Соціально-педагогічні дослідження умов сімейного виховання, а також практика роботи дошкільних навчальних закладів переконливо доводять, що батькам необхідна допомога спеціалістів-педагогів, спрямована на підвищення їхньої педагогічної культури, на створення в сім'ї та дошкільному закладі середовища, яке сприяло б емоційному збагаченню дитини, її морально-духовному становленню. Сучасні тенденції контактної діяльності з сім'єю визначають необхідність переходу дошкільного закладу на нову парадигму, яка складає нову "керівну філософію", в основі якої лежить мотиваційно-системний підхід і особистісно орієнтовані цілі його здійснення: орієнтація на дитину, її потреби; створення в дошкільному навчальному закладі умов, що забезпечують розвиток особистості дитини; поєднання суспільної та сімейної життєвих сфер; зміна структури і змісту навчально-виховного процесу; залучення батьків до педагогічного процесу.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє усвідомленню майбутніми педагогами важливості соціальної ролі сім'ї, особливості співпраці сімейного і суспільного дошкільного виховання, знайомство їх з видами, особливостями, функціями сучасної сім'ї; розкриття змісту основних форм співпраці з родиною, знайомство з особливостями, сучасними тенденціями розвитку сімейного виховання, змістом освітніх програм, щодо ефективної взаємодії ЗДО й родин вихованців.

Мета викладання навчальної дисципліни: розширити теоретичні знання студентів про історію української родини, родинного виховання, про сучасну типологізацію сімей та їхні основні педагогічні проблеми та підготувати майбутніх фахівців дошкільної освіти до ефективної співпраці з батьками дітей.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Родинна педагогіка та методика співпраці ЗДО з родинами» є:

– ознайомлення із закономірностями становлення та функціонування інституту сім'ї в Україні;

– розширити теоретичні знання про зміст, методи, форми здійснення, засоби та прийоми організації взаємодії з сім'єю дитини;

– ознайомити студентів із сучасними підходами до сімейного виховання й організації педагогічної взаємодії ЗДО і батьків вихованців;

– навчити професійно здійснювати вивчення сім'ї дошкільника і на основі отриманих результатів планувати спільну й індивідуальну роботу з батьками;

– навчити студентів організовувати та проводити різноманітні традиційні та нетрадиційні форми роботи з батьками;

– розвивати вміння студентів створювати сприятливі умови для успішного спілкування з батьками, доброзичливу атмосферу, бачити бар'єри у спілкуванні, розуміти їх причини, добирати шляхи попередження та подолання;

– виховувати у студентів бажання удосконалювати професійну майстерність.

Вивчення курсу згідно з вимогами освітньо-професійної програми передбачає формування у студентів знань:

– про сімейну педагогіку як наукову галузь педагогіки;

– про роль і місце виховання сім'ї у сучасній освітній системі;

– про значення застосування діагностичних методик для оцінки виховного потенціалу сім'ї;

– розширювати педагогічні знання та впроваджувати їх в практику професійної діяльності.

Основні поняття: інститут сім'ї, українська родина, спілкування батьків з дітьми, форми співпраці, взаємодія, педагогічна культура батьків, модель виховного процесу, типи сімей, діагностика виховних можливостей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- виховні традиції української родини;

- умови і фактори родинного виховання;

- практичну значущість співпраці педагогічного колективу ЗДО з сім'ями вихованців;

- особливості традиційних і нетрадиційних форм співпраці вихователя з батьками вихованця;

- визначення і класифікацію основних форм організації просвітницької роботи;

- основні групи методів діагностування родини і умови їх використання;

- провідні чинники соціально-педагогічної допомоги сім'ям вихованців ДНЗ;

- методи і засоби підвищення педагогічної культури батьків;

- умови ефективної співпраці ДНЗ і родини у різних напрямках виховання;

- значення взаємодії ДНЗ і родини у підготовці дитини до школи.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування компетенцій:

– кваліфіковано вживати педагогічну термінологію;

– виявляти проблеми сучасного родинного виховання, які потребують дослідження й вдосконалення;

– аналізувати та оцінювати виховний потенціал сім'ї;

– формулювати мету й завдання співпраці ЗДО з сім'ями вихованців;

– планувати й організовувати просвітницьку діяльність в осередку закладу дошкільної освіти;

– застосовувати різноманітні методи і засоби співпраці з батьками вихованців;

- добирати і використовувати новітні методики взаємодії з родинами вихованців ДНЗ.
- діагностувати психолого-педагогічні особливості дітей дошкільників різних вікових періодів;
- розробляти власні технології індивідуального виховання про психолого-педагогічні особливості дітей дошкільників різного віку;
- реалізувати індивідуально-персонізовану модель педагогічної взаємодії з батьками з метою цілісного педагогічного впливу на дитини.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2
(денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи розвитку родинного виховання в Україні					
Тема 1. Особливості становлення і розвитку сімейного виховання в Україні.	15	4	2	8	1
Тема 2. Сім'я як провідний фактор соціалізації особистості	15	2	2	10	1
Тема 3. Конфлікти у сім'ї. Шляхи розв'язання.	15	2	2	10	1
Тема 4. Особливості подружнього спілкування.	13	2	2	8	1
Тема 5. Типові помилки сімейного виховання.	15	2	2	10	1
Тема 6. Основні концепції та філософія змісту виховання батьків	13	2	2	8	1
Разом за модулем 1	86	14	12	54	6
Змістовий модуль 2. Співробітництво батьків і педагогів у сучасній практиці закладів дошкільної освіти					
Тема 7. Дошкільний заклад, сім'я, школа.	13	2	2	8	1
Тема 8. Форми і методи взаємодії дошкільного навчального закладу із сім'єю.	15	2	4	8	1
Тема 9. Педагогічна просвіта сучасних батьків	13	2	2	8	1
Тема 10. Підготовка дитини до навчання в школі	12	2	2	8	
Тема 11. Діяльність дошкільного навчального заходу щодо захисту прав дитини.	11		2	8	1
Разом за модулем 2	64	8	12	40	4
Всього годин:	150	22	24	94	10

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин									
1.	– Підібрати з усної народної творчості зразки творів, в яких відображені сімейні звичаї (прислів'я, приказки, загадки, потішки тощо);	5									
2.	– Виписати погляди видатних педагогів на значення сім'ї та сімейного виховання у становленні особистості дитини.	5									
3.	– Підготувати з наукових джерел тези, у яких розкривається роль сім'ї у вихованні підростаючого покоління.	5									
4.	– Визначити переваги та недоліки сімейного і суспільного дошкільного виховання.	5									
5.	– Ознайомитись з законодавчими матеріалами про шлюб, сім'ю, права та обов'язки батьків щодо виховання дітей в Україні. На основі вивчених документів укласти таблицю за таким зразком:	7									
<table border="1" data-bbox="368 705 1300 817"> <thead> <tr> <th data-bbox="368 705 694 741">Назва документу</th> <th data-bbox="694 705 922 741">Завдання</th> <th data-bbox="922 705 1300 741">Ваш коментар</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="368 741 694 777"></td> <td data-bbox="694 741 922 777"></td> <td data-bbox="922 741 1300 777"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="368 777 694 817"></td> <td data-bbox="694 777 922 817"></td> <td data-bbox="922 777 1300 817"></td> </tr> </tbody> </table>			Назва документу	Завдання	Ваш коментар						
Назва документу	Завдання	Ваш коментар									
6.	– Розробити практичні рекомендації для батьків вихованців щодо успішної соціалізації дитини у сім'ї (вік дитини обрати самостійно).	5									
7.	– Розробити практичні рекомендації для батьків вихованців щодо формування позитивного ставлення дитини до світу людей і взаємин між ними.	5									
8.	– Розробити тематику консультацій для батьків - молодшої групи; - середньої групи; - старшої групи.	5									
9.	– Підготувати опитувальник для вихователів ДНЗ на тему: «Ваш особистий досвід співпраці з батьками вихованців».	5									
10.	– Написати анотації 2-3 статей, в яких розглядаються проблеми взаємодії працівників ДНЗ з батьками.	5									
11.	– Ознайомитись з досвідом роботи дошкільного закладу щодо шляхів залучення родин до виховного процесу. Матеріали подати у вигляді презентації.	5									
12.	– Розробити анкету, опитувальник щодо вивчення рівня педагогічної культури батьків.	5									
13.	– Підготувати розробки 2 заходів з батьками по підвищенню їх педагогічної культури.	5									
14.	– Скласти анкету, опитувальник для батьків щодо виявлення потреб в освітніх та оздоровчих послугах для дітей.	5									
15.	– Навести приклади конфліктних ситуацій між батьками та дітьми за якими ви спостерігали на практиці. Запропонувати варіанти вирішення їх.	5									
16.	– Підготувати інформаційне повідомлення у вигляді презентації щодо запобігання конфліктів між батьками та дітьми дошкільного віку.	5									
17.	– Розробити план-конспект лекції, консультації, семінару-практикуму для батьків на одну із проблем виховання дітей: – Гендерне виховання дітей дошкільного віку. – Екологічне виховання дітей. – Моральне виховання дошкільників. – Ознайомлення з правами дітей. – Готовність дитини до навчання в школі.	7									

18.	– Підготувати сценарій дозвілля для батьків і дітей (сімейне свято, конкурсна програма, вечорниці тощо на вибір).	5
	Разом	94

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

1. Сформулювати поради батькам щодо розумних вимог дотримання дітьми правил поведінки у суспільстві (поєднання батьківського контролю та задоволення потреби дитини у любові і схваленні).

2. Підібрати оповідання, історії, казки тощо, які допоможуть батькам закріпити у свідомості дітей соціальні та моральні цінності. Сформулювати питання для проведення бесіди з дитиною за змістом одного із цих творів.

3. Підібрати та письмово прокоментувати процедуру використання однієї із методик поглибленого вивчення сім'ї (спостереження і прямого вивчення, ретроспективного аналізу, незакінчених речень, психомалюнку тощо).

4. Розробити та бути готовим до мікрвикладання однієї із традиційних форм педагогізації батьків (лекція, практикум, обговорення педагогічних ситуацій, рольова гра, батьківська конференція, групова консультація, день відкритих дверей, вечір запитань і відповідей, педагогічні читання тощо).

5. Розробити та бути готовим до мікрвикладання однієї із нетрадиційної форми роботи з батьками (педагогічний десант, родинний міст, конкурси “Нумо, мамі”, “Нумо, тато”, “Щасливий випадок”, “Що? Де? Коли?” тощо).

6. Користуючись науковими джерелами або власним досвідом, змодельовати педагогічну ситуацію взаємодії батька (матері) з дитиною, у розв'язанні якої буде ефективним один із методів виховання у родині (вимога, переконання, привчання, заохочування, покарання, приклад тощо). Обґрунтувати доцільність вибору методу виховання.

7. Підготувати повідомлення про героїчне минуле однієї із визначних постатей українського народу (це може бути повідомлення і про героїчні подвиги своїх пращурів). Сформулювати запитання для закріплення матеріалу.

8. З метою формування у дітей раннього віку толерантного ставлення до людей різних рас, національностей, почуття поваги до Людини як найбільшої цінності на землі дібрати казку (оповідь) та бути готовим до роботи за змістом (сформулювати запитання для бесіди).

9. Підготувати план-конспект екскурсії екологічного спрямування з використанням цікавої інформації про тварину, рослину, місцевість, джерело тощо.

10. В оригінальній формі зобразити права та обов'язки усіх членів родини (вибір вікової категорії дітей для організації правового виховання у сім'ї за вибором студента). Це може бути плакат, стінка, схема життєдіяльності родини та ін.

11. Скласти кодекс моральних добродійностей дитини дошкільного (молодшого шкільного) віку, на який можуть опиратися у вихованні дітей батьки.

12. Розробити та бути готовим до представлення однієї із форм роботи з батьками на тему “Особливості статевого розвитку дітей дошкільного (молодшого шкільного віку)”. Це може бути лекція, бесіда, диспут, тематичні батьківські збори, конференція тощо.

13. Опираючись на наукову літературу та норми етики, письмово дати відповідь на запитання дітей: 3-4 роки – “Де беруться діти?”; 5-6 років – “Як потрапляють діти в живіт?”; 6-8 років – “Яка роль тата у появі дітей?”

14. Підберіть систему ігор, вправ, цікавих завдань для цілеспрямованого розумового розвитку дітей різного віку (раннього, середнього, старшого дошкільного та молодшого шкільного) в умовах родини. (Вік та завдання за вибором студента).

15. Проаналізуйте книгу Н.Тепп, Л.Керолл, Дж.Тоубер “Дети Индиго” та сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо організації ефективної взаємодії з такими дітьми у родині.

16. Складіть список українських народних казок, які можна рекомендувати батькам для сімейного читання. Продемонструйте один із прийомів роботи над казкою у родині.

17. Складіть репертуарний список музичних творів батькам для прослуховування та обговорення з дітьми. Продемонструйте один із прийомів роботи над конкретним музичним твором у родині.

18. Запропонуйте підбірку рухливих та народних ігор для включення дітей в активну рухову діяльність. Розкрийте методику проведення однієї з ігор.

19. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо раціонального харчування дітей у сім'ї.

20. Складіть перелік трудових обов'язків дітей різного віку у родині.

21. Окресліть програму роботи з гіперактивними дітьми.

22. Сформулюйте методичні поради батькам щодо використання позитивного досвіду виховання дітей у родині. (Досвід за вибором студента).

23. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо використання методів заохочення і покарання у родині (вік дитини за вибором студента).

24. Розробіть тези тематичних батьківських зборів на тему “Дитина і комп'ютер”.

25. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо підготовки дитини до вступу у школу (Як треба готувати дитину до вступу у школу і як не варто діяти батькам, готуючи дитину до школи).

26. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо ефективної організації процесу спілкування батьків із дітьми в умовах родини.

27. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо ефективної організації дозвілля з дітьми різного віку в умовах сім'ї.

28. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо врахування особливостей анатомо-фізіологічного та психічного розвитку дітей переддошкільного віку.

29. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо врахування особливостей анатомо-фізіологічного та психічного розвитку дітей дошкільного віку.

30. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо врахування особливостей анатомо-фізіологічного та психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 4
(денна форма)

Поточний контроль (мах = 40 балів)												Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів		
Модуль 1						Модуль 2						Модуль 3			
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						ІНДЗ		МКР	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T8	T9	T10	T11	4		1	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	30	30	100

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 – 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Акоюн Л. Програма взаємодії з родиною / Л. Акоюн // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2009. – № 11. – С. 4-16.
2. Акоюн Л. Співробітництво, партнерство, довіра / Л.Акоюн // Дошкільне виховання. – 2013. – № 1. – С. 26-29.
3. Артемова Л. В. Окружающий мир в дидактических играх дошкольников: Книга для воспитателей детского сада и родителей. – М. : Просвещение, 1995. – 268 с.
4. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богиніч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К. : Видавництво, 2012. – 26 с.
5. Байер О. Відеомеміари для батьків: сучасно, доступно, ефективно / О. Байер // Дошкільне виховання. – 2013. – № 7. – С.27.
6. Беленька Г. В. Здоров'я дитини від родини. Як виховати в сім'ї здорову дитину від народження до повноліття / Г. В. Беленька, О. Я. Богиніч, М. А. Машовець. – К. : СПД Богданова А М., 2006. – 220 с.
7. Борин Г. В. Особистісно-діяльнісний підхід у підготовці майбутніх педагогів-вихователів до роботи з батьками дітей раннього віку/ Г. В. Борин // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. – Івано-Франківськ, 2008. – Вип. XIX-XX. – С. 187-192.
8. Воспитателю о работе с семьей /Под ред. Н. Ф. Виноградовой. – М. : Просвещение. – 1989. – 190 с.
9. Врочинська Л. Садок і родина: виховуємо дітей гуманними / Л. Врочинська // Дошкільне виховання. – 2006. – № 6. – С. 12-14
10. Гавриш В. Логоритміка як засіб взаємної співпраці / В. Гавриш // Вихователь методист дошкільного закладу. – 2012. – № 5. – С. 62-73.
11. Гордон Т.Р. Повышение родительской эффективности. – Екатеринбург: АРД ЛТД, 1997. – 150 с.
12. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років (3-тє видання, доопрацьоване і доповнене) / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець, наук. кер. програмою: О.В. Проскура та ін.. – К. : Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.
13. Долинна О. Батьки в дошкільному закладі: споживачі та гості чи партнери-однорумці? / О.Долинна, О.Низковська // Дошкільне виховання. – 2007. -№ 1. – С. 6-8.
14. Дуброва В. Допоможемо батькам – допоможемо дітям. Теоретичні аспекти проблеми виховання батьків // Палітра педагога. – 1998. – № 1. – С. 28-31.
15. Заброцький М. М. Основи вікової психології: [навч. посіб.] – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 112 с.

16. Закон України «Про дошкільну освіту» (№ 2628-III від 11 липня 2001 року) // Освіта України. – № 33. – 12 вересня. – 2001.
17. Залізник А. М. Особливості системи підготовки майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання старших дошкільників / А. М. Залізник // Вісник Черкаського університету : Серія : Педагогічні науки. – Черкаси, 2009. – Вип. 145. – С. 38-41.
18. Зверева О. Л. Общенье педагога с родителями в ДОУ // О. Л. Зверева, Т. В. Кротова. М.: Сфера, 2005. – 80 с.
19. Кірієнко Т. Співпраця з родиною. Семінар для педагогів / Т.Кірієнко // Дошкільне виховання. – 2006. – № 10. – С. 7-9.
20. Клыпа О.В. Основы психологии воспитания детей у древних славян // Дошкільна освіта. – 2007. – № 1.
21. Ковбас Б. Родинна педагогіка: У 3-х томах Том І. Основи родинних взаємодій / Б. Ковбас, В. Костів. – Івано-Франківськ, 2006. – 288 с.
22. Ковтун О. Єдиний освітній простір для педагогів, батьків та їхніх дітей / О. Ковтун // Практика управління дошкільним закладом. – 2014. – № 4 – С. 7-15.
23. Кравець В. П. Психолого-педагогічні основи підготовки школярів до сімейного життя (монографія). – Тернопіль. – 1997.
24. Кулачківська С. Чекає школа // Дошкільне виховання. – 1994. – № 1. – С. 10-11.
25. Ладивір С. Родинні джерела духовності / С. Ладивір // Дошкільне виховання. – 2012. – №5 – С. 6-9.
26. Ладивір С. Як живеться шестирічним школярам? // Дошкільне виховання. -2003. – № 6. – С. 35.
27. Лазарева Л. С. Про оптимізацію взаємодії дошкільного навчального закладу з батьками (Методичні рекомендації) [Електронний ресурс] – Режим доступу до статті: – <http://osvitacv.com/index.php/doshkilliya/857-2011-06-17-15-11-0>
28. Манилюк Ю. Оптиміальна модель педагогічної взаємодії у дитсадку / Ю. Манилюк // Дошкільне виховання. – 2012. – С. 11-14.
29. Марковская И.М. Тренинг взаимодействия родителей с детьми. – СПб., 2000. – 150 с.
30. Машовець М. А. Підготовка студентів до співпраці з батьками дітей дошкільного віку. – К. – 2000. – 128 с.
31. Машовець М. Про можливості пренатальної педагогіки // Дошкільне виховання. – 2003. – № 6. – С.12-13.
32. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / За ред. проф. А. Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 184 с.
33. Назаренко А. Сім'я і дошкільний заклад / А. Назаренко // Дошкільне виховання – 1995. – № 8. – С. 11.
34. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 1 / Упор.: Н.В. Омеляненко, Н.М. Курочка. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 336с.
35. Овдій Л. На порозі школи: співпраця з батьками / Л. Овдій, Т. Д'яченко, Л. Коган // Вихователь методист дошкільного закладу. – 2014. – № 5. – С. 49-52.
36. Організація аналізу педагогічної діяльності дошкільного навчального закладу / Уклад. Л.Олійник, І. Романюк. – Миколаїв, 2003. – С. 36.
37. Партнерська взаємодія з дитиною. Тренінг для батьків // Палітра педагога. – 2005. – № 4.
38. Полякова О.В. Робота з батьками в дошкільному закладі // Дошкільний навчальний заклад. – 2007. – № 4. – С. 4-16.
39. Пугачова С.А. Родинне виховання в ДНЗ / С.А.Пугачова // Дошкільний навчальний заклад. . – 2017. – № 3 [123]. – С.6-14.
40. Родинне сонцеколо. Методичний порадник для роботи з батьками / Автор-упорядник Л.В. Калуська. – Тернопіль: Мандрівець, – 2007. – 104 с.
41. Родинно-сімейно енциклопедія / Заг. ред. Арвата Ф. С. – К.: Богдана. – 1996.
42. Савченко О. Неперервність освіти: дошкільна – початкова школа. Початкова освіта має стати якісно новою // Дошкільне виховання. – 2001. – №1. – С. 5.

43. Спичак М. Курс на співпрацю з батьками / М.Спичак // Дошкільне виховання. – 2007. – № 3. – С. 14.
44. Сухарева Л. С. Піклуємось разом з батьками. Робота з батьками дошкільників / Л. С. Сухарева. – Х. : Вид. група „Основа”: „Тріада”, 2008. – 128с. (Серія: „ДНЗ. Вихователю”.)
45. Сухомлинський В. Батьківська педагогіка / Укл. і авт. вступ. ст В. Ф. Шморгун. – К., 1987.
46. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1978. – 263 с.
47. Тикоть О. Нетворкінг: соцмережі для просвіти батьків / О. Тикоть // Палітра педагога. – 2017. – № 3. – С. 22-24.
48. Товкач І. Є. Хочу бути мамою, хочу бути татом. – навч.-метод. посібник / І. Є. Товкач. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 368 с.
49. Трубавіна І. М. Зміст та форми просвітницької роботи з батьками / І.М.Трубавіна. – К., 2000. – 88 с.
50. Швець С. Активізуємо родину заради мовлення дитини // Палітра педагога. – 2016. – № 6. – С. 12-16.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.tnpu.edu.ua – сайт Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка.
3. www.nbuu.gov.ua – сайт Національної бібліотеки ім. В. Вернадського.
4. www.sndu.edu.ua – сайт Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Розвиток теорії сімейного виховання в Україні.
2. Історичний аспект управління розвитком дошкільної освіти в Україні (кінець XIX – поч. XX ст.).
3. Система родинного виховання у спадщині А. С. Макаренка.
4. В.О.Сухомлинський про виховання дитини в умовах сім'ї.
5. Українські педагоги, поети, мислителі про роль сім'ї у вихованні підростаючого покоління.
6. Функції сім'ї.
7. Класифікація та типи сімей.
8. Вибір оптимальної моделі побудови сімейних стосунків для ефективного розвитку дитини.
9. Кризові періоди у родині.
10. Причини та фактори, що впливають на конфліктність у сім'ї.
11. Способи попередження та шляхи розв'язання сімейних конфліктів.
12. Типи відносин батьків і дітей.
13. Основні напрямки профілактики конфліктів між батьками та дітьми.
14. Типові проблеми спілкування у сім'ї та шляхи їх вирішення.
15. Організація сприятливого клімату у родині.
16. Стилї поведінки батьків та їх вплив на розвиток дитини.
17. Основні помилки сімейного виховання.
18. Фізичне та психічне насилля у родині та їх наслідки для розвитку дитини.
19. Творче використання методів виховання в умовах сім'ї.
20. Основних завдання виховання батьків.
21. Основні моделі виховання батьків.
22. Реалізація завдань основних напрямків виховання в умовах родини.
23. Формування гендерних відмінностей в умовах сім'ї.
24. Передумови взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинними вихованцями.

25. Вітчизняні та зарубіжні педагоги про необхідність взаємодії ЗДО і сім'ї у вихованні підростаючого покоління.
26. Провідні завдання співпраці ЗДО і родини.
27. Норми і правила взаємодії педагогічних працівників ЗДО з батьками.
28. Різні підходи до класифікації форм і методів роботи ДНЗ з батьками.
29. Організація індивідуальних форм роботи з батьками.
30. Організація групових форм роботи з батьками.
31. Організація колективних форм роботи з батьками.
32. Характеристика нетрадиційних форм роботи ДНЗ з сім'єю.
33. Гуманізм, демократизм, партнерство – основа ефективності педагогічної освіти батьків.
34. Стимулювання у батьків інтересу до проблем виховання.
35. Специфіка використання методів виховання у родинному вихованні та педагогічному процесі ЗДО.
36. Передумови підвищення педагогічної культури батьків вихованців ДНЗ.
37. Різновиди заходів для батьків просвітницького характеру.
38. Зміст, форми і методи удосконалення педагогічної культури батьків.
39. Етапи планування і проведення просвітницьких заходів у дошкільному навчальному закладі.
40. Підготовка дитини до школи – основний напрям співпраці педагогів і батьків.
41. Виховні традиції народного календаря та їх використання в роботі сучасних дошкільних установ.
42. Залучення батьків до оцінювання успіхів дитини, прогнозування перспектив її розвитку.
43. Формування в батьків здатності до оцінки всіх подій і фактів через призму загальнолюдських гуманістичних цінностей.
44. Роль діагностики сімейних стосунків та особистісних якостей батьків у процесі організації виховної роботи з батьками.
45. Важливість розуміння батьками принципу наступності дошкільної та початкової освіти.
46. Спільна діяльність сім'ї та ДНЗ щодо формування в дитини старшого дошкільного віку уявлення про школу.
47. Соціально-педагогічні проблеми сучасної української родини.
48. Соціальна характеристика родинного та суспільного виховання.
49. Спрямованість взаємодії сім'ї і дошкільних установ на педагогізацію сімейних стосунків.
50. Принципи спілкування вихователів з батьками дітей.
51. Роль діагностики на етапі вступу дитини до дошкільного закладу.
52. Встановлення дошкільними закладами певних контактів із сім'ями ще до початку їх відвідування дитиною.
53. Різні підходи до визначення типології сучасних сімей.
54. Причини незадовільного виховання дітей в сім'ї.
55. Проблема соціального сирітства.
56. Правові основи і особливості виховання прийомних дітей.
57. Негативний вплив на дітей розлучення батьків.
58. Діалогічність як основа гуманістичної особистісно орієнтованої педагогіки.
59. Правові основи сучасного сімейного виховання.
60. Діагностика порушень прав дитини в сім'ї.
61. Коректувальна робота в групах ризику.
62. Дитяче сирітство як соціальне явище.